

Rationes Varias Cur Discipuli Latine Loquantur

Quorsum discipuli linguae latinae Latine loquantur rogatur a multis. Iam pridem causae et tuitiones ab aliis hac in provincia bene versatis propositae sunt atque eae rationes cur discipuli in scholis Latine loquantur apud plerosque laudantur. Discipulos dicunt et efficacius, et profundius, et (ut ita dicam) naturalius linguam ipsam discant. In initio studiorum valde esse iocundum Latine verba facere quis neget? Nemo miratur discipulos altioris Latinitatis qui loqui sciant melius scribere, quique rectius scribant, rectius legere. In scholis igitur Latine loqui est modus vel via quae alumnos citius ad profundam linguae eiusdemque litterarum medullam fert. Attamen sane aliae sunt viae, alii modi, quibus ad eandem finem discipuli pervenire possunt; debentne igitur omnes Latine loqui?

Discipuli qui linguis modernis student, suam linguae notitiam atque agnitionem discriminum subtiliorum demonstrare solent cum linguam proferant loquendo, quod cogitationem subitanam postulat. Illi enim qui lingua Latina colloqui possunt accuratius legunt quod melius intelligunt quid significetur, verbis quae subintellegantur deficientibus. Similiter fit ut discipuli arte loquendi eruditi verba cotidiana noverint quae alii discipuli nesciunt, ut cum discipuli fabulas scaenicas aut colloquia et dialogos legere cupiunt, consuetudo colloquendi eis in interpretando emolumento est.

Lingua nihil aliud est nisi modus communicandi. Discipuli, qui colloqui assuescunt, generaliter et universe melius formas et res grammaticas discunt memoriaque retinent, quia facere atque repetere multa vocabula et varias formas grammaticas solent, nedum de ictu ponendo dicamus. Hoc praecipue adiuvat cum discipuli opera difficillia legere conantur—sententias ac formas perintricatas intellegere, et multorum verborum

memorari, debent, ut talia legant. Discipuli qui latine loquuntur atque scribunt facilius citiusque hoc agunt. Si quis totam linguam intellegere et scire conari cupit, num omnes partes, omnes modos hanc linguam usurpandi discere debeat? Adhuc etiam est regula multorum collegiorum lyceorumque quod discipuli cuiusquam linguae peritiam et volubilitatem quoddammodo habere debent; plerumque non licet linguae latinae hanc regulam supersedere. Si discipuli tantum legere et fortasse scribere sciunt, totam linguam callere dici non possunt. Hoc enim videtur in scholis modernarum linguarum; discipuli linguam discunt non solum audiendo, sed etiam loquendo. Ne multa sim, sufficiat hoc: Opus est linguis nostris, linguas dico in oribus, uti, ut linguam novam quamvis perdiscamus. Atqui tandem loqui discere est pars linguae cuiuslibet discendae.

Alia finis Latine loquendi ad Catholicos et homines quorum studium Catholicorum excitat refert. Lingua Latina, scilicet, est lingua Ecclesiae Catholicae. Multa instrumenta a Papis patribusque Ecclesiae, per pleraque saecula ecclesiae historiae, Latine scripta sunt. Nefas sit, mea quidem sententia, hunc linguae Latinae usum apud Catholicos contemnere. Licet autem nunc rarius non adhibeatur, non est cur hac in desuetudine devenire nos gaudeamus. Catholici fideles et huius persuasionis academias exhortemur ut usum adhibeant linguae quae, rebus gestis et notis peculiaribus, haud immerito Catholica dicatur. At, proh dolor, Catholici pedetemptim magis abalienati suis traditionibus fiunt. Nam pauciores apud eos linguam discunt—sed, omnes qui volunt, quoque discere loquendo debent, quo penitus mores traditos participant

Causa tandem maxima, elatissima, causa tam suasoria: quis *non* velit eisdem verbis quibus tam multi huius cultus doctores hesperii ex annis iam plusquam duo millia tam facunde ac perargute colloqui? Atque, enim, si nemo vivens linguam latinam satis

sciret ut colloquatur, lingua ipsa re vera non viveret. Idcirco hactenus discipulos linguae nostrae omnes, qui linguam perdiscere intellegereque volunt, Latine loqui oportet.